

Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 19
Тернопільської міської ради
Тернопільської області

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Тернопільської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № 19
Лідія БАЧИНСЬКА

Освітня програма
школи І ступеня
Тернопільської загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2023/2024 навчальний рік

СХВАЛЕНО
Рішенням педагогічної ради школи
Протокол № 1 від 25.08.2023
Голова педагогічної ради
Лідія БАЧИНСЬКА

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ І СТУПЕНЯ (1-2 КЛАСИ)	14
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ І СТУПЕНЯ (3-4 КЛАСИ)	23
ДОДАТКИ	36

ВСТУП

Найменування: Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області

Тип закладу: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма закладу, що реалізується в 1-2 класах, сформована на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 №743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», у 3-4 класах – програма, сформована на основі освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 №743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма *початкової освіти* (далі: освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів початкової освіти Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №19 для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державними стандартами початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Освітня програма розроблена на виконання:

- ✓ Закону України «Про освіту»
- ✓ Закону України «Про загальну середню освіту»
- ✓ Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87;

- ✓ Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року №688 «Про внесення змін до Держаного стандарту початкової освіти»;
- ✓ Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12 серпня 2022 року № 743;
- ✓ Освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (лист Міністерства освіти і науки України від 06.08.2020 р. № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми»);
- ✓ Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2016 року № 1319;
- ✓ Наказ МОН України від 03.02.2021 № 140 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2016 року № 1319 та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2016 року № 1319 та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»
- ✓ Освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (лист Міністерства освіти і науки України від 06.08.2020 р. № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми»);
- ✓ Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2016 року № 1319;
- ✓ Наказу МОН № 1222 від 21.08.13 року зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН №1009 від 19 серпня 2016 року Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти;
- ✓ Додатку до наказу МОН України від 19.08.2016 №1009 Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи;
- ✓ Листа МОН України № 1/9-322 18.05.2018 Роз'яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у ЗНЗ в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей;
- ✓ Листа Міністерства освіти і науки України від 21.08.22 року «ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році»;
- ✓ Наказу Міністерства освіти і науки України від 02.09.2020 № 1096 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів першого класу Нової української школи»;
- ✓ Листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 року № 1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкових класів»;

- ✓ Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року № 2205;
- ✓ Наказу МОН від 13.07.2021 № 813 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти”;
- ✓ «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022 р.)
- ✓ Статуту школи.

Головною метою закладу освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник; пошук, навчання та розвиток обдарованої учнівської молоді, сприяння професійній самореалізації, популяризація наукової діяльності та формуванню наукового світогляду.

Головними завданнями закладу освіти є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство;
- створення освітніх умов для формування дослідницьких компетентностей, розвитку здібностей та обдарувань, творчого та критичного мислення вихованців, розширення їх наукового світогляду;
- проведення масових заходів дослідницько-експериментального, національно-патріотичного, громадсько-виховного, культурно-просвітницького спрямування тощо;

- створення для обдарованих дітей та молоді розвивального освітнього середовища, у тому числі організація змістовного дозвілля відповідно до їх здібностей, обдарувань;
- формування у здобувачів освіти наукового світогляду та навичок академічної доброчесності;
- удосконалення професійних компетентностей педагогічних кадрів;
- пошук, апробація та впровадження в освітню систему сучасних інноваційних форм і методів роботи зі здобувачами освіти, розвиток STEAM-освіти;
- охоплення науковою освітою учнів засобами дистанційної освіти в умовах пандемії, воєнного стану;
- створення умов для розвитку активної громадянської позиції, виховання та утвердження патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, національно-патріотичного виховання учнівської молоді;
- розвиток науково-педагогічного потенціалу, удосконалення професійної, науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності.

Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням закладу освіти.

Заклад освіти **несе відповідальність** перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

Кількісні показники 2023/2024 н.р.

Кількість класів школи I ступеня - 12.

Загальне число учнів школи I ступеня - 366.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» 2023/2024 навчальний рік розпочинається 01 вересня святом – День знань – і закінчується 28 липня.

Навчальний 2023/2024 рік триватиме з 01 вересня 2023 року по 31 травня 2024 року.

Навчальні заняття організуються за семестровою системою:

I семестр – з 01 вересня 2023 року по 22 грудня 2023 року;

II семестр – з 08 січня 2024 року по 31 травня 2024 року.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні – з 30 жовтня 2023 року по 05 листопада 2023 року;

зимові – з 25 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року;

весняні – з 22 березня 2024 року по 31 березня 2024 року.

З урахуванням непередбачених ситуацій, кліматичних умов можуть змінюватися структура навчального року та графік учнівських канікул

протягом року. При цьому залишається незмінною загальна кількість навчального часу, що обумовлюється виконанням навчальних програм.

Під час воєнного стану не застосовують норми статті 53, частин 3—5 статті 67 та статті 71—73 КЗпП (ч. 6 ст. 6 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX), а саме призупинено дію статті 73 КЗпП щодо визначення святкових та неробочих днів. Відпрацювання уроків здійснюватиметься шляхом ущільнення навчального матеріалу.

Відповідно до постанови КМУ № 711 від 24.06.2022 року «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні», Лист МОНу № 1/12186-23 від 16.08.23 року «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти» передбачено гнучку структуру навчального року з урахуванням умов воєнного стану: можливість змінювати терміни канікул, початку і завершення семестрів, вносити зміни у розклад, впроваджувати дистанційну форму навчання. При цьому залишатиметься незмінною загальна кількість навчального часу, необхідного для виконання державних стандартів та освітніх програм.

Щодо навчальних екскурсій для учнів 1-4 класів у 2023-2024 навчальному році, то їх організують відповідно до інструктивно-методичного листа Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 №1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів» та згідно рішення педради від 25.08.2023 (протокол №1) проводять упродовж навчального року.

Початок занять – о 8.15 год.

Тривалість уроків у початковій школі - відповідно до статті 16 Закону України «Про повну загальну середню освіту»:

- у 1-х класах – 35 хвилин,
- у 2-4-х – 40 хвилин.

Тривалість перерв між уроками (відповідно до розділу V пункту 3 Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ №2205 від 25.09.2020) встановлюється з урахуванням потреби в організації активного відпочинку і харчування учнів: малих перерв тривалістю 10 хвилин, великих - тривалістю 20 хвилин (після другого і третього уроків).

Факультативні заняття і курси за вибором проводяться в період основних занять із обов'язковою перервою за затвердженим розкладом.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Середня наповнюваність:

1-4 класів – 31 учень.

Мережа класів та контингент учнів

№ з/п	Клас	Всього учнів	Хлопчиків	Дівчаток
1	1-І	32	16	16
2	1-А	28	16	12
3	1-Б	28	17	11
4	2-А	30	18	12
5	2-Б	31	15	16
6	2-В	28	11	17
7	3-А	32	17	15
8	3-Б	36	21	15
9	3-В	29	15	14
10	4-А	29	14	15
11	4-Б	32	11	21
12	4-В	31	13	18
Усього	12	366	184	182

Навчання здійснюється в І зміну.

Форма навчання – очна.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

При вивченні української та іноземної мов, інформатики здійснюватиметься поділ на дві групи в усіх класах початкової школи: 1-А, 1-Б, 1-В, 2-А, 2-Б, 2-В, 3-А, 3-Б, 3-В, 4-А, 4-Б, 4-В відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Робочі навчальні плани для початкової школи складено за вимогами нормативних документів Міністерства освіти і науки України :

□ для учнів 1-Б, 1-В, 2-А, 2-Б, 2-В класів - за Типовою освітньою програмою (розробленою під керівництвом О.Я. Савченко), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743-22 (додаток 1);

□ для учнів 3-Б, 3-В, 4-А, 4-Б, 4-В класів - за Типовою освітньою програмою (розробленою під керівництвом О.Я. Савченко), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743-22 (додаток 2);

□ для учнів 1-А, 3-А класів – за Освітньою програмою початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (відповідно листа Міністерства освіти і науки України від 06.08.2020 року № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми» (додаток 3).

Інваріантна частина робочого навчального плану представлена у повному обсязі з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 (чинного для 1-4-их класів).

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма школи I ступеня (1-2 класи, 3-4 класи) передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

- 1) **вільне володіння державною мовою**, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) **здатність спілкуватися рідною** (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) **математична компетентність**, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) **компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) **інноваційність**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь,

ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) **екологічна компетентність**, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) **навчання впродовж життя**, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) **громадянські та соціальні компетентності**, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) **підприємливість та фінансова грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

У 1 класі очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- дитяче волонтерство тощо.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проекти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо.

Вибір форм і методів навчання педагог визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Організація

освітнього процесу може здійснюватись в очному, дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Відповідно до статті 14 Закону України «Про повну загальну середню освіту» учні ЗЗСО мають право на забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії, яка формується шляхом визначення власних освітніх цілей, а також вибору суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними форм здобуття загальної середньої освіти; навчальних планів та програм, навчальних предметів, форм організації освітнього процесу, засобів, методів навчання. Таким чином, за потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Питання спроможності закладу забезпечити реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії та розроблення індивідуального навчального плану розглядається педагогічною радою на основі поданою батьками заяви, складеною за відповідною формою (стаття 14 пункт 3 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу (закладів) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації. Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає

порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Основними функціями оцінювання здобувачів освіти є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- ✓ формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- ✓ підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

З урахуванням мети використовується вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонується оцінювальне судження називати вербальною оцінкою, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівневою оцінкою.

Результат оцінювання особистісних надбань здобувачів освіти 1 – 4 класів виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою на підставі рішення педагогічної ради (протокол від 25.08.2023 №1).

Формулювання оцінювальних суджень; визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів освіти початкової освіти (додаток 1 наказу МОН України від 13.07.2021 № 813). Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу освіти.

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно, має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й

запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. **Результати формувального оцінювання** виражаються **вербальною оцінкою** учителя/учнів, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як висловив/ли думку учень/учні. Оцінювальне судження вчителя слугує зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час само оцінювання і взаємооцінювання. У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року рекомендується проводити **тематичні діагностувальні роботи**.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання **фіксуються у зошитах** для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, **повідомляючи учням та їхнім батькам**.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання. **Підсумкова оцінка за рік** визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання. Підсумкова (річна) оцінка **фіксується у електронному класному журналі та свідоцтвах** досягнень учнів.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ШКОЛИ І СТУПЕНЯ, 1 ЦИКЛ (1-2 КЛАСИ)
(укладено на основі Типової програми, розробленої
під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженої
наказом Міністерства освіти і науки
України від 12.08.2022 року № 743-22)

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження у 1-х класах 805 годин/навчальний рік, у 2-х класів – 875 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження для 1-2-их класів на тиждень окреслено в навчальних планах школи (додаток №1).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховано санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків:

- у 1-их класах – 35 хвилин,
- у 2-их класах – 40 хвилин.

Різницю в часі: 10 хвилин у 1-их класах та 5 хвилин у 2-их класах (для збереження педагогічного навантаження 45 хвилин) - учителям рекомендовано використовувати для проведення наприкінці уроку організаційної роботи (розважальні вправи, ігри, веселі перерви, хвилинки релаксації).

Освітню програму Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 19 для 1-2-их класів укладено за такими **освітніми галузями**:

- **для 1-Б, 1-В класів**

Мовно-літературна

Іншомовна

Математична

Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)

Технологічна

Мистецька

Фізкультурна

- **для 2-А, 2-Б, 2-В класів**

Мовно-літературна

Іншомовна

Математична

Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)

Технологічна

Мистецька

Інформатична

Фізкультурна

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова, англійська мова) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного

й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

У початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси:

у 1-их класах - *«Українська мова. Навчання грамоти»*, у 2-их класах - *«Українська мова та читання»*.

Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування в молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія «Читаємо» передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування в молодших школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.

Іншомовна освітня галузь (англійська мова)

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення.

Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь

сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку.

У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою.

Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Функції іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних

засад для оволодіння іноземною мовою;

формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;

розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;

емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;

розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;

готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;

потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;

здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови» у початковій школі

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон:

✓ Я, моя родина і друзі (члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини і друзів, щоденні справи).

✓ Дозвілля (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка, захоплення).

✓ Природа (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини).

✓ Свята і традиції в Україні та у країні виучуваної мови (назви свят, вітання, день народження, час (години), святкове меню).

✓ Людина (частини тіла, предмети одягу).

✓ Харчування (просте меню, фрукти, овочі, напої, ціна).

✓ Школа (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната).

Мовленнєві функції: привітатися, попрощатися, попросити вибачення, подякувати, представити себе/ когось, називати / описувати когось / щось, ставити запитання і відповідати на них, розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції / команди, розуміти прості інформаційні знаки, вітати зі святом, виражати настрої.

Математична галузь (математика) ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

До програми кожного класу подано орієнтовний перелік додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі («Я досліджую світ») можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Навчальна програма «Я досліджую світ» ставить за мету особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«Людина» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«Людина серед людей» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«Людина в суспільстві» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«Людина і світ» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«Людина і природа» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Змістова лінія «Людина» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка).

Інформатична освітня галузь починає реалізовуватися з 2-го класу через інтегрований курс «Я пізнаю світ» та ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Технологічна освітня галузь (технології і дизайн) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими змістовими лініями: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації». **Змістова лінія «Середовище проектування»** спрямована на реалізацію творчого потенціалу учнів, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; дизайнерське проектування – моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їх властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу.

Змістова лінія «Середовище техніки і технологій» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів з використанням традиційних та сучасних технологій; раціональне використання матеріалів.

Змістова лінія «Середовище соціалізації» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проектно-технологічної діяльності, обговорювати їх з іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благочинної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору. **Мистецька освітня галузь** ставить за мету всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети здійснюється за змістовими лініями: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Мистецька освітня галузь реалізується через предмети «Мистецтво: музичне мистецтво», «Мистецтво: образотворче мистецтво», де відбудеться реалізація упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Змістова лінія «Художньо-творча діяльність» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Реалізація **змістової лінії «Комунікація через мистецтво»** націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Фізкультурна освітня галузь (фізична культура) ставить за мету всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Зазначена мета реалізується за такими змістовими лініями: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія «Рухова діяльність» передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток, зміцнення здоров'я та формування в молодших школярів умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, розвиток фізичних якостей; формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність» передбачає виховання в молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності у процесі рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій; формування уміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати свої емоції, оцінювати власні можливості в процесі ігрової та змагальної діяльності, формування в молодших школярів умінь і навичок виконання естафет.

**Перелік освітніх галузей, їх завдань для 1-А класу,
який працюватиме за освітньою програмою науково-педагогічного
проєкту «Інтелект України»**

Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (6 год/тижд.) + (1 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Англійська мова» (2 год/тижд.).

Мета і завдання *математичної освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Математика» (3 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.).

Мета і завдання *природничої освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Я пізнаю світ» (2 год/тижд.)

Мета і завдання *мистецької освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Мистецтво: образотворче мистецтво» (0,5 год/тижд.), «Мистецтво: музичне мистецтво» (0,5 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» («Образотворче мистецтво» - 0,5 год/тижд., «Музичне мистецтво» - 0,5 год/тижд.), *фізкультурної* — через навчальний предмет «Фізична культура» (2 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.).

Детальний розподіл навчального навантаження для здобувачів загальної середньої освіти I ступеня (1-2 класи) на тиждень окреслено у навчальних планах школи, розроблених на виконання Державного стандарту початкової загальної освіти.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу закладу загальної середньої освіти за **5-денним навчальним тижнем** і передбачають реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Години варіативної складової розподіляються на:

– на підсилення предметів інваріантної частини.

На підсилення предмету інваріантної частини предмету «Українська мова» в 1-А класі додається 1 год/тижд.

У 1-Б, 1-В, 2-А, 2-Б, 2-В класах година варіативної складової відведено на підсилення мовно-літературної галузі, а саме предмета «Українська мова. Навчання грамоти» у 1-х класах, «Українська мова та читання» у 2-х класах.

Години варіативної складової додаються з метою формування в учнів навичок читання і письма, розвитку комунікативних умінь, пізнавальних здібностей, здатності спілкуватися українською мовою в особистому й суспільному житті.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ І СТУПЕНЯ, 2 ЦИКЛ (3 - 4 КЛАСИ)

(укладено на основі Типової програми,
розробленої під керівництвом О.Я. Савченко,
затвердженої наказом Міністерства освіти і
науки України від 12.08.2022 року № 743-22)

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження у 3-4-х класах – 910 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження для 3-їх та 4-їх класів на тиждень окреслено в навчальних планах школи (додаток №2).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховано санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків:

- у 3 – 4 класах – 40 хвилин.

Різницю в часі: 5 хвилин (для збереження педагогічного навантаження 45 хвилин) - учителям рекомендовано використовувати для проведення наприкінці уроку організаційної роботи (розважальні вправи, ігри, веселі перерви).

Освітню програму Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19 для 3-4 класів укладено за такими освітніми галузями:

- **для 3-Б, 3-В, 4-А, 4-Б, 4-В класів**

Мовно-літературна

Іншомовна

Математична

Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)

Технологічна

Мистецька

Інформатична

Фізкультурна

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова, англійська мова) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

У початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістові лінії реалізуються через предмети: у 3-їх – 4-їх класах - «Українська мова», «Літературне читання».

Українська мова

Реалізація зазначених мети і завдань здійснюється за такими змістовими

лініями: «Взаємодіємо усно», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія **«Взаємодіємо усно»** спрямована на формування в учнів початкової школи умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** передбачає формування в учнів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** спрямована на формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовні явища»** передбачає дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування у школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.

Літературне читання

Відповідно до мети і завдань предмета «Літературне читання» визначено такі змістові лінії: «Пізнаємо простір дитячого читання»; «Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного»; «Взаємодіємо усно за змістом прослуханого»; «Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів»; «Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»; «Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією»; «Перетворюємо та інсценізуємо прочитане; створюємо власні тексти».

Змістова лінія **«Пізнаємо простір дитячого читання»** створює передумови для ознайомлення учнів 3-4 класів з різноманітною за темами і жанрами дитячою літературою, з різними видами довідкових, навчальних і медіа текстів, способами здобуття інформації у сучасному медіа просторі. Простір дитячого читання передбачає взаємодію організованої і самостійної читацької діяльності учнів, що сприяє формуванню дитини-читача, який на завершення початкової школи має належний читацький кругозір, розуміє цінність читання і виявляє до нього інтерес, набуває достатній досвід використання з різною метою текстів різних видів.

Змістова лінія **«Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного»** охоплює такі основні змістові блоки: удосконалення й розвиток якісних характеристик технічної і смислової сторін навички під час читання вголос і мовчки; самостійне застосування мовленнєвих та позамовних засобів художньої виразності; оволодіння, з поступовим нарощуванням ступеня складності, прийомами смислового читання (прийоми самостійного розуміння лексичного значення слів, словосполучень; повноцінного усвідомлення в тексті фактичної, концептуальної, підтекстової (з допомогою вчителя) інформації); застосування видів читання: аналітичного, переглядового, вибіркового відповідно до мети читання.

Змістова лінія **«Взаємодіємо усно за змістом прослуханого»** спрямована на формування в учнів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися з іншими людьми в діалогічній і формі заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія **«Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів»** передбачає цілісне сприймання учнями художніх, науково-художніх текстів, їх аналіз, інтерпретацію з використанням літературознавчих понять (практично); формування умінь висловлювати рефлексивні судження у зв'язку з прочитаним, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів та використовувати її для збагачення особистого читацького досвіду.

Змістова лінія **«Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»** передбачає формування і розвиток в учнів прийомів розрізнення дитячих книжок за жанрово-тематичними ознаками, типом видання (книжка-твір, книжка-збірка, довідник, словник і т.ін.); прогнозування орієнтовного змісту книжки (твору) з опорою на її ілюстративний та довідково-інформаційний апарат; прийомів самостійного вибору книжок з використанням інформаційних ресурсів дитячої бібліотеки; умінь зв'язно висловлювати власні емоційно-оцінні враження щодо змісту прочитаного, складати короткий відгук на прочитану книжку та ін.

Змістова лінія **«Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією»** має на меті формування і розвиток в учнів понять про різні види медіа та використані в них вербальні і невербальні засоби впливу на читача; формування умінь і навичок сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати і безпечно користуватися медіазасобами; виражати себе і спілкуватися з іншими за допомогою власних медіапродуктів. Оволодіння медіаграмотністю є поліпредметним процесом, який передбачає зв'язок із щоденним життям дітей не лише в школі, а й поза нею, створення можливостей набувати досвід критичного осмислення різної медіапродукції, що має позитивно вплинути на розширення їхнього читацького і соціального досвіду, вироблення умінь відрізняти корисну інформацію від шкідливої, уникати імовірних для цього віку ризиків взаємодії з медіапродуктами.

Змістова лінія **«Перетворюємо та інсценізуємо прочитане; створюємо власні тексти»** передбачає розвиток уяви, художньо-образного мислення і мовлення дітей, оволодіння вербальними і невербальними засобами створення творчих продуктів з різним ступенем самостійності (зміни, доповнення, продовження тексту, ілюстрування; участь в інсценізаціях, дослідницьких проектах; складання есе, казок, віршів, закличок, загадок, оповідань та ін.).

Англійська мова

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти. Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції. Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;
- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;
- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;
- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;

- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Математична освітня галузь

Математика

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Змістова лінія **«Числа, дії з числами. Величини»** охоплює вивчення питань нумерації цілих невід'ємних чисел у межах мільйона; формування навичок виконання арифметичних дій додавання і віднімання, множення і ділення; ознайомлення на практичній основі зі звичайними дробами; вимірювання величин; оперування величинами.

Змістова лінія **«Вирази, рівності, нерівності»** спрямована на формування в учнів уявлень про математичні вирази – числові та зі змінною; рівності і рівняння; числові нерівності та нерівності зі змінною; про залежність результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів. Ця змістова лінія є пропедевтичною до вивчення алгебраїчного матеріалу.

Змістова лінія **«Геометричні фігури»** націлена на розвиток в учнів просторових уявлень; формування здатності розрізняти геометричні фігури за їх істотними ознаками; формування практичних умінь будувати, креслити, моделювати й конструювати геометричні фігури від руки та за допомогою простих креслярських інструментів. Ця змістова лінія має пропедевтичний характер.

Змістова лінія **«Робота з даними»** передбачає ознайомлення учнів на практичному рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою.

Змістова лінія **«Математичні задачі і дослідження»** спрямована на формування в учнів здатності розпізнавати практичні проблеми, що розв'язуються із застосуванням математичних методів, на матеріалі сюжетних, геометричних і практичних задач, а також у процесі виконання найпростіших

навчальних досліджень.

Я досліджую світ

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе та свого організму, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві; між станом довкілля і діяльністю людини, вплив поведінки на здоров'я та безпеку, залежність результату роботи від докладених зусиль; аналіз наслідків ризикованої поведінки);
- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України; інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної патріотичної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;
- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички у взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;
- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«**Людина**» (людина – частина природи і суспільства, пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«**Людина серед людей**» (соціальні ролі (школяр, член сім'ї і громади), стандарти поведінки в сім'ї, в школі, в громадських місцях; моральні норми; навички співжиття і співпраці, соціальні зв'язки між людьми у процесі виконання соціальних ролей);

«**Людина в суспільстві**» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства і громадянина України. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«**Людина і світ**» (Земля – спільний дім для всіх людей; толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв; залежність стану довкілля від поведінки всіх людей);

«**Природа**» (різноманітність природи; методи дослідження природи; нежива і жива природа; зв'язки у природі; природа Землі; природа України).

«Людина і природа» (взаємозв'язки людини і природи; використання людиною природничих знань, матеріалів, виробів і технологій; відповідальна діяльність людини у природі; правила поведінки в природі; участь дітей в природоохоронній діяльності).

Технологічна освітня галузь

Дизайн і технології

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс **«Дизайн і технології»**.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- сприяння розвитку естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в різних матеріалах;
- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Реалізація мети і завдань інтегрованого курсу **«Дизайн і технології»** здійснюється за змістовими лініями, які відображають структуру розвитку особистості та завершеного циклу проектно-технологічної діяльності: **«Інформаційно-комунікаційне середовище»**, **«Середовище проектування»**, **«Середовище техніки і технологій»**, **«Середовище соціалізації»**.

Змістова лінія **«Інформаційно-комунікаційне середовище»** забезпечує розвиток асоціативно-образного та критичного мислення, оволодіння базовими знаннями у партнерській взаємодії, що формують цілісне уявлення про виробничу сферу людської діяльності, а також є підґрунтям для реалізації творчого потенціалу учнів під час засвоєння навчального матеріалу наступних змістових ліній, які структуровані за способами інтегрованої проектно-технологічної діяльності.

Змістова лінія **«Середовище проектування»** спрямована на розвиток аналітичного, просторового та творчого мислення, уміння працювати в команді, створення умов для оволодіння елементами дизайну: виявлення проблем, продукування ідей, вибору соціально і особистісно значущих об'єктів проектування; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів для виготовлення виробу за їх властивостями; експериментування з матеріалами і технологіями для реалізації власних ідей; планування технології послідовності виготовлення виробу.

Змістова лінія **«Середовище техніки і технологій»** передбачає розвиток логічного та алгоритмічного мислення, психомоторних здібностей, здатності до координування дій і взаємодопомоги; навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними, механічними інструментами й пристосуваннями; умінь поетапного виготовлення виробів з використанням традиційних та сучасних технологій, раціональної обробки різних матеріалів.

Змістова лінія **«Середовище соціалізації»** спрямована на розвиток

емоційного інтелекту; оцінювання і самооцінювання процесу та результатів власної або спільної проєктно-технологічної діяльності; розвиток здатності презентувати освітні результати, обговорювати їх з іншими, ефективно використовувати створені вироби; формування досвіду добродійної діяльності, підприємливості, гостинності; виконання трудових дій у побуті, розвиток прагнення якісно і безпечно облаштовувати свій життєвий простір.

Інформатична освітня галузь

Інформатика

Метою інформатичної освітньої галузі є формування у здобувача освіти інформаційно-комунікаційної та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання завдань з використанням цифрових пристроїв та інформаційнокомунікаційних технологій для розвитку критичного, аналітичного, синтетичного, логічного мислення, реалізації творчого потенціалу, формування активної, відповідальної, безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Головними завданнями є формування умінь

- знаходити та опрацьовувати інформацію із використанням пошукових систем;
- створювати інформаційні об'єкти та опрацьовувати їх у програмних середовищах;
- здійснювати індивідуальну й колективну діяльність в інформаційному середовищі;
- критично оцінювати інформацію для розв'язання життєвих проблем;
- дотримуватися етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії;
- дотримуватися правил безпечної роботи з комп'ютерними пристроями.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за змістовими лініями «Інформація. Дії з інформацією», «Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією», «Об'єкт. Властивості об'єкта», «Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання» «Алгоритми»

Змістова лінія «**Інформація. Дії з інформацією**» базується на розумінні дитиною поняття «інформація». Здобувачі освіти мають уміти наводити приклади інформації, властивостей інформації, форм подання та дій з інформацією з повсякденного застосування, ефективно використовувати інформацію. Поняття інформації, її властивостей, форм подання та використання у навчальному процесі розширюється і доповнюється на кожному етапі навчання. Таким чином забезпечується поступове нарощування складності матеріалу, його актуалізація, повторення, закріплення, що сприяє формуванню ключових та предметної компетентностей і способів діяльності на вищому рівні узагальнення.

Змістова лінія «**Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією**» передбачає формування уявлення про те, що людина в житті постійно зустрічається з інформацією, працює з нею та може використовувати при цьому сучасні засоби ІТ з умінням захистити свій інформаційний простір.

Для практичних робіт використовуються програми (онлайн-середовища Інтернету, додатки для мобільних пристроїв).

У ході реалізації змістової лінії «Об'єкт. Властивості об'єкта» розглядаються поняття об'єкта, властивостей об'єктів і значень цих властивостей. Діти мають наводити із власного життя приклади різних об'єктів, їхніх властивостей і значень цих властивостей, впорядковувати та групувати об'єкти на основі значень властивостей, мати уявлення про вплив значень властивостей об'єктів на подальше їх використання та опрацювання. Вчать будувати складні об'єкти із запропонованих частин, в тому числі самостійно доповнюючи з відсутніх компонентів, представляти інформацію про них різними способами - у вигляді чисел, тексту, зображень, схем, таблиць, презентацій; змінювати значення властивостей текстових та графічних об'єктів; досліджувати об'єкти за допомогою створених моделей. Об'єктний підхід має пронизувати навчання теоретичного та практичного матеріалу всіх змістових ліній курсу.

Змістова лінія «Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання» забезпечує розвиток навичок створення інформаційної моделі в різних програмних середовищах, зокрема у табличній формі; початкових навичок використання різноманітних засобів інформаційних технологій для вирішення навчальних завдань; сприймати та представляти інформацію у вигляді тексту: читати та змінювати тексти, визначати ключові слова в тексті, створювати та опрацьовувати текст; сприймати різноманіття графічних даних; створювати власні зображення у вигляді малюнків та творчо опрацьовувати готові зображення; презентувати інформацію у вигляді слайдів.

Змістова лінія «Алгоритми» спрямована на розвиток розуміння поняття виконавця, його середовища, команди, системи команд виконавця алгоритму, основних алгоритмічних структур, зокрема, слідування, розгалуження та повторення; умінь виконувати готові алгоритми, а також складати прості алгоритми для виконавців, які працюють у певному зрозумілому для відповідної вікової категорії середовищі, використовуючи просту систему їхніх команд; навичок шукати помилки в послідовності команд, аналізувати зміст завдань на складання алгоритму для виконавців; вміння розв'язувати задачі з повсякденного життя, застосовуючи алгоритмічний підхід: уміння планувати послідовність дій для досягнення мети, передбачати можливі наслідки.

Мистецька освітня галузь

Мистецтво

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційноестетичних переживань, формування мистецьких уподобань та особистісних художніх цінностей;

- поглиблення мотивації до пізнання творів вітчизняного і зарубіжного мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва та толерантного ставлення до мистецтва інших етносів і народів;

- формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва, аргументування думки відповідно до вікових можливостей з використанням мистецьких термінів;
- оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;
- досягнення розуміння учнями можливостей цифрових технологій щодо їх застосування в мистецькій творчості;
- розвиток здатності самопізнання і самовираження, керування власними емоційними станами через мистецтво і різні види художньої творчості; розвиток креативності й мистецьких здібностей;
- формування здатності встановлювати зв'язок між видами мистецтва, між мистецтвом та іншими сферами знання (літературою, математикою, знаннями про природу, історію тощо); мистецтвом і явищами довкілля;
- усвідомлення значення мистецтва в житті людини та художнього пізнання для власної успішності;
- формування культури глядача-слухача;
- соціалізація учнів через мистецтво, формування здатності об'єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Відповідно до зазначених мети і завдань виокремлено змістові лінії: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Змістова лінія «**Художньо-творча діяльність**» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Змістова лінія «**Сприймання та інтерпретація мистецтва**» спрямована на пізнання цінностей, що втілюють твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення, мистецьку (термінологічну) пропедевтику.

Реалізація змістової лінії «**Комунікація через мистецтво**» націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурномистецьких заходах, колективних творчих проектах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Фізкультурна освітня галузь

Фізична культура

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в

молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- формування в учнів здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;
- розвиток в молодших школярів здатності встановлювати причиннонаслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;
- використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційнокомунікативних технологій і критичного мислення;
- формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;
- розвиток в молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися санітарногігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- розвиток в учнів здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у процесі спортивно-ігрової діяльності, використовувати термінологічний апарат з фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесною гри, уміння боротися, вигравати і програвати;

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими змістовими лініями:

«Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія «**Рухова діяльність**» передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток, зміцнення здоров'я та формування в молодших школярів умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, організуючих вправ, елементів акробатики, вправ корегувальної спрямованості та тих, що пов'язані з незвичним положенням тіла у просторі, ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазінням і перелізанням, стрибками; навичок володіння м'ячем; розвиток фізичних якостей; формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія «**Ігрова та змагальна діяльність**» передбачає виховання в

молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності у процесі рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій; формування уміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати свої емоції, організувати свій час і мобілізувати ресурси, оцінювати власні можливості в процесі ігрової та змагальної діяльності, виконувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідати за власні рішення користуватися власними перевагами і визнавати недоліки в тактичних діях у різних видах спорту, планувати та реалізувати спортивні проекти (турніри, змагання тощо); формування в молодших школярів умінь і навичок виконання естафет.

***Перелік освітніх галузей, їх завдань для 3-А класу,
який працює за освітньою програмою науково-педагогічного проекту
«Інтелект України»***

Мета і завдання *мовно-літературної освітньої галузі* (українська мова та література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (6 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Англійська мова» (3 год/тижд.).

Мета і завдання *математичної освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Математика» (4 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.).

Мета і завдання *природничої освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Я пізнаю світ» (2 год/тижд.).

Мета і завдання *мистецької освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Мистецтво: образотворче мистецтво» (0,5 год/тижд.), «Мистецтво: музичне мистецтво» (0,5 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» («Образотворче мистецтво» - 0,5 год/тижд., «Музичне мистецтво» - 0,5 год/тижд.), *інформатичної* – (1 год/тижд.); *фізкультурної* — через навчальний предмет «Фізична культура» (2 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 год/тижд.).

Детальний розподіл навчального навантаження для здобувачів загальної середньої освіти I ступеня (3 класи) на тиждень окреслено у навчальних планах школи, розроблених на виконання Державного стандарту початкової загальної освіти.

Години варіативної складової розподіляються:

- на підсилення предмета інваріантної частини інтегрованого курсу «Я пізнаю світ» в 3-А класі додається 1 год/тижд.
- на підсилення предмета інваріантної частини «Українська мова», «Літературне читання» в 3-Б, В класах додається відповідно 0,5 год/тижд. і 0,5 год/тижд.
- у 4-А, Б, В класах на предмет «Психологічні перлинки» додається по 1 год/тижд., оскільки емоційний розвиток дитини – один із важливих

елементів виховання, що допоможе учням у формуванні емоційної культури особистості, подолати життєві труднощі, особливо у період воєнних дій на території нашої держави.

Навчальний план
для 1-Б, 1-В, 2-А, 2-Б, 2-В класів з навчанням українською мовою
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2023/2024 навчальний рік

Назва освітньої галузі (предмета)	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік
		1-Б, В		2-А, Б, В	
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна (навчання грамоти, українська мова і літературне читання)	Українська мова. Навчання грамоти	7+1	280	-	-
	Українська мова та читання	-	-	7+1	280
Іншомовна (іноземна мова)	Іноземна мова (англійська мова)	2	70	3	105
Математична (математика)	Математика	4	140	4	140
Природнич. громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	Я досліджую світ	3	105	3	105
Технологічна (дизайн і технології)	Дизайн і технології	1	35	1	35
Інформатична (інформатика)	Інформатика	-	-	1	35
Мистецька (мистецтво)	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	35	1	35
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	35	1	35
Фізкультурна (фізкультура)*	Фізична культура	3	105	3	105
Усього		23	805	25	875
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0	0
Загальнорічна кількість навчальних годин		23	805	25	875
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		20	700	22	770

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учня

Директор

Лідія Бачинська

Навчальний план
для 3-Б, 3-В, 4-А, 4-Б, 4-В класів з навчанням українською мовою
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2023/2024 навчальний рік

Назва освітньої галузі (предмета)	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік
		3-Б, В		4-А, Б, В	
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна (навчання грамоти, українська мова і літературне читання)	Українська мова	3,5 + 0,5	140	3,5	122,5
	Літературне читання	3,5 + 0,5	140	3,5	122,5
Іншомовна (іноземна мова)	Іноземна мова (англійська мова)	3	105	3	105
Математична (математика)	Математика	5	175	5	175
Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	Я досліджую світ	3	105	3	105
Технологічна (дизайн і технології)	Дизайн і технології	1	35	1	35
Інформатична (інформатика)	Інформатика	1	35	1	35
Мистецька (мистецтво)	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	35	1	35
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	35	1	35
Фізкультурна (фізкультура)*	Фізична культура	3	105	3	105
Усього		26	910	25	875
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	1	35
Психологічні перлинки				1	35
Загальнорічна кількість навчальних годин		26	910	26	910
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		23	805	23	805

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учня

Директор

Лідія Бачинська

Лідія Бачинська

Навчальний план
для 1-А, 3-А класу з українською мовою навчання
Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області,
які працюють за науково-педагогічним проєктом
«Інтелект України», на 2023/2024 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин	
		1 -А	3 -А
Мовно-літературна (українська мова)	Українська мова	6+1	6+1
Математична	Математика	3	4
Мовно-літературна (література)	Я пізнаю світ	8	8
Математична			
Природнича			
Соціальна і здоров'я-збережувальна			
Громадянська та історична			
Технологічна			
Фізкультурна *			
Мистецька			
Інформатична			
Іншомовна освіта			
Мистецька	Мистецтво: музичне мистецтво	0,5	0,5
	Мистецтво: образотворче мистецтво	0,5	0,5
Фізкультурна *	Фізична культура	2	2
Усього		19+3+1	22+3+1
Додаткові години проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня		20	23
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	26

* Години, передані для фізичної культури (предмети «Я пізнаю світ» (1 год./ тижд.) та «Фізична культура» (1 год./ тижд.)) не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але окремо фінансуються.

Директор

Лідія Бачинська

Лідія Бачинська

**Індивідуальний навчальний план
для учня 1-В класу з навчанням українською мовою
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2023/2024 навчальний рік
Дмитрів Ігнат Богданович**

Назва освітньої галузі (предмета)	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік
		1- В	
Мовно-літературна (навчання грамоти, українська мова і літературне читання)	Українська мова та читання	7+1	280
Іншомовна (іноземна мова)	Іноземна мова (англійська мова)	2	70
Математична (математика)	Математика	4	140
Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	Я досліджую світ	3	105
Технологічна (дизайн і технології)	Дизайн і технології	1	35
Інформатична (інформатика)	Інформатика	-	-
Мистецька (мистецтво)	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	35
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	35
Фізкультурна (фізкультура)*	Фізична культура	3	105
Усього		23	805
Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття			
Корекція розвитку		2	
Розвиток мовлення		3	

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження на учня

Директор

Лідія Бачинська

**Індивідуальний навчальний план
для учня 1-В класу з навчанням українською мовою
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2023/2024 навчальний рік
Хмільовського Ярополка Тарасовича**

Назва освітньої галузі (предмета)	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік
		1- В	
Мовно-літературна (навчання грамоти, українська мова і літературне читання)	Українська мова. Навчання грамоти	7+1	280
Іншомовна (іноземна мова)	Іноземна мова (англійська мова)	2	70
Математична (математика)	Математика	4	140
Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	Я досліджую світ	3	105
Технологічна (дизайн і технології)	Дизайн і технології	1	35
Інформатична (інформатика)	Інформатика	-	-
Мистецька (мистецтво)	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	35
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	35
Фізкультурна (фізкультура)*	Фізична культура	3	105
Усього		23	805
<i>Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття</i>			
Корекція розвитку		2	
Розвиток мовлення		3	

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учня

Директор

Лідія Бачинська

**Індивідуальний навчальний план
для учня 2-В класу з навчанням українською мовою
Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2023/2024 навчальний рік
Дуди Павла Васильовича**

Назва освітньої галузі (предмета)	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на рік
		2- В	
Мовно-літературна (навчання грамоти, українська мова і літературне читання)	Українська мова та читання	7+1	280
Іншомовна (іноземна мова)	Іноземна мова (англійська мова)	3	105
Математична (математика)	Математика	4	140
Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузі («Я досліджую світ»)	Я досліджую світ	3	105
Технологічна (дизайн і технології)	Дизайн і технології	1	35
Інформатична (інформатика)	Інформатика	1	35
Мистецька (мистецтво)	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	35
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	35
Фізкультурна (фізкультура)*	Фізична культура	3	105
Усього		25	875
<i>Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття</i>			
Корекція розвитку		1	
Лікувальна фізкультура		2	